

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 9.

Fylke: V. A.

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Nes.

Emne:

Lauing

Bygdelag:

Oppskr. av:

Knut Fossedal

Gard:

Fossedal

(adresse):

Flekka

G.nr. 76

Br.nr. 2.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.Bonde og repualai
72 år

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Lauing har nok vært i bruk her i bygden fra gamle dage, som man sier å si. og det brukes for det mest ennu; men meget mindre med jor. Det retnes nu helst som litt stotte foar, og for at dyrene skal få litt brøse på maku.

2. Der er to steder man bruker å la lauit, rundt om St. Hans, og efter slatten, særlig i september - arbeidet kalles lauing. Der brukes laiv av, sauu, og p. bjørk, ask og ilk.

3. Svredskaper brukes nu lauitniv og lauisid. Lauitniv er slik et - den er omkring en 40 cm. midtstøtt og kvilt. Bredden på kviltbladet er 5 cm.

4. I eldre tid bruktes her mest å kjylle bar. Det gjordes på den måte at man hugg lopper av et tre som hadde vært laiv, så omkring en 6-7 fot opp på stammen dette blev da, ein kjyllostue. En stamme kjylle er slik stue hvort 4-5 år; men det synes sig, at det blev lite ny skog der disse kjyllostuer reddde stammene, og derfor er der i senere tid blitt mindre av dem, de er blitt hugges bort, for ungskog.

2
5. Na rispe læv er nesten ikke brukt her.
Med lævkniven hakkes lævet av grimmene
i laugder på ca 60-70 cm, som da legges i
lag, helst av kvinnen, deretter får man
av laget inn passe bændt på et blem
i tresnitt, ~~finner~~ holder den i faugst,
og på utsiden finner man så noen
lymme kvist, legger den gjerne i kross,
eller slipper byggekunden inn i bænden,
så får man en kvist på hvorside av
bænden, slipper den, med krysser de to kvist,
vrite den noengang, og omfatter laupen
isom under bændt, og vi har ei kjers.
Dette arbeidet blir her gjort både av menn
og kvinner, Lævet som blir tatt St. Hans tid
kan settes inn i tve med vegang, det bruktes
for å flutte bark, nesten manjant.
og det er på den tid (St. Hans) de kunne
man tunde, kjers lævet og sette det som
sto i utjards tve, en satte kjersan med rot-
enden ned og toppen opp, og de kunne stå
latt i latt over hele lørbænden, så når
så utslått begynte, var lævet fært,
og man la så høyt opp lævet.
Lævet må helst tørkes i stegg, det må
ikke få regn tinner tørkingen, Her har
ikke vært brukt hvorsken besij eller stakk,
men en har tørket lævet på lve og lve
og under og jord siden av, efter som vant
har vært.

6 Her i bygden er det ikke stoler eller ut-
slätter, som ligger lauger fra kvinnestuet
enn at en går hjern til kvinnen, efter læving,
og da har en med lævet på et lve læv.

fortsættelse av pkt 6. Gjirven blev foldt i tjær.
 en manden bar som regel 15-20 tjær. og en
 kvinnu vel så det halve av det.

På disse småbrukt heromkring kunne
 en laiva 1500-2000 tjær for en kvinnu
 besetning på 3-4 tjær 8-10000 og hest.
 alt blev båret tjær og fættet derpå immo
 lagdt i laivbrælen.

7 Læv blev fattt der det faules å ræ
 best, både i innumark og utmark.
 og såvel kvinner som menn deltok i
 arbeidet.

8 Som regel fite dyrene laiv utgang
 om dagen, og det fite både hest, kù, sæu og
 gjæt. hestene skulle ha ospelaiva, det
 var godt middel mot igler, om i innumark.
 fite kùu farnest og i uten skas eller laiv,
 vilte melken smake drav

9 Læv av ræne ast og silje, holdt en for
 godt laiv, men også bjærklæv å dyrene,
 men det må sages i rett tid, (august md.)

10 Åa rispe læv bruktas like her, det kan vare
 av det isar.

11 fells lævving er itcke brukt her.

12-13-14-15 utgir.

B. Læv som raket sammene på bakken.

Jeg har sett folk har raket sammene
 med fells læv, som fraktes tjær i sekker
 og bruktas til strø i en kalve eller gjærgare,
 men vet ikke av at slikt er brukt som
 fôr.